glas gospodarstva, oktober 2004

E-račun za mala podjetja

PROTOTIPNE REŠITVE POMAGAJO PODJETJEM PRI HITREJŠEM UVAJANJU E-POSLOVANJA

Elektronsko poslovanje spreminja družbo v temeljih. Vpliv informacijske tehnologije sega do vsake organizacije in končno do vsakega posameznika v družbi. S tega vidika lahko podjetja pomembno vplivajo na razvoj e-poslovanja in s tem na informacijski razvoj družbe v celoti. Zato morajo tako tehnologijo čimprej osvojiti.

STOJAN KOŠTI

Uvajanje e-poslovanja danes ni več tehnološki problem. Sodobne informacijske tehnologije za e-poslovanje nudijo rešitve, ki so dozorele za uporabo in nimajo več začetniških težav. Zdi se, da edina težava osvajanja novih tehnologij ostaja odločitev vodstva podjetja, ki mora zavestno sprejeti korenite spremembe in se ločiti od utečenih načinov klasičnega poslovanja. Izdelava prototipne rešitve lahko pomeni tisti začetni korak, ki napravi vse potrebne začetne premike in omogoči praktični začetek e-poslovanja.

Prototip je torej groba zasnova – osnutek, ki ga ponavadi razvijemo za rešitev konkretnega problema. Pri tem moramo upoštevati obstoječ proces ter notranje in zunanje okolje podjetja. Osnutek v največji možni meri izrablja obstoječo IT in kar je najpomembneje, ne zahteva skoraj nikakršne finančne naložbe. V kolikor se izkaže, da lahko uspešno rešuje problem, ga razvijamo naprej, v nasprotnem pa brez škode opustimo. Take rešitve so še posebej primerne za mala in srednja podjetja, kjer za klasični razvoj ponavadi ni denarja, časa, niti prave volje.

Iz statističnih raziskav je razvidno, da e-izmenjave poslovnih dokumentov uporabljajo le približno trije odstotki malih in srednjih podjetij

Izmenjavanje e-računov še ni v splošni uporabi

Na področju e-izmenjave poslovnih dokumentov (npr. e-računov) je zaostanek glede na večja podjetja zelo velik. Iz statističnih raziskav je razvidno, da tovrstno izmenjavanje uporabljajo le približno trije odstotki malih in srednjih podjetij. Projekt e-SLOG, ki poteka pod okriljem GZS, naj bi tovrstno izmenjavanje pospešil. S tem je bil narejen velik korak. Sedaj je treba take rešitve približati odgovornim v podjetjih. Pri tem imajo odločilno vlogo ideje, ki se razvijejo v prototipne rešitve. Te se razvijajo v ozadju in ob uspešni predstavitvi in testiranju preidejo v podjetju sprejemljivo rešitev. S tem je večinoma izpolnjena tudi želja odgovornih, ki si pri uvajanju sodobnih rešitev želijo čim manj motenj pri tekočem poslovanju.

Rešitve za e-poslovanje

Medtem, ko se predvsem pri srednjih podjetjih vedno bolj uveljavljajo standardne in uveljavljene rešitve ERP, pri manjših podjetjih prevladujejo nestandardne, namensko izdelane programske rešitve. Med srednjimi podjetji postaja vse bolj priljubljena Microsoftova rešitev ERP Navision, ki z moduli za e-poslovanje Commerce Gateway in Commerce Portal ter strežnikom BizTalk predstavlja odlično orodje za e-poslovanje podjetja in e-izmenjavo poslovnih dokumentov. Predvsem je za podjetje izrednega pomena Microsoftov strežnik BizTalk, ki skrbi za popolnoma avtomatizirano izmenjavo poslovnih listin in podatkov med partnerskima organizacijama. Ker pri izmenjavi dokumentov večinoma še vedno prevladuje papir, se zdi, da podjetja nekako ne izkoristijo vseh možnosti, ki jih taki sistemi omogočajo. Še posebej je to opazno pri izmenjavi e-računa, ki nikakor ne preide v splošnejšo uporabo.

Med glavne vzroke za tako stanje sodita tudi nepoznavanje partnerskega podjetja in nezaupanje v e-transakcije. Pri izmenjavi e-računov z malimi podjetji je zato koristno uporabiti tehnologijo, ki je v širši uporabi in je dobro znana, na primer e-pošto. Mala podjetja večinoma tudi ne vodijo računovodstva sama, temveč prepuščajo opravljanje teh storitev drugim, prav tako večinoma malim, za to specializiranim podjetjem in posameznikom. Ta vidik je treba nujno upoštevati pri pospeševanju e-računov in drugih dokumentov. Poleg tega želijo preprosto, zanesljivo, razumljivo, poceni in preizkušeno tehnologijo, ki ne zahteva dolgega uvajalnega obdobja, je nezahtevna do strojne opreme in preprosta za uporabo. Ena izmed takih je programska rešitev podjetja Crea, ki je namenjena izmenjavi e-podpisanih dokumentov preko e-pošte (protokol SMTP) in je verificirana s strani DURS.

Edina težava osvajanja novih tehnologij ostaja odločitev vodstva podjetja, ki mora zavestno sprejeti korenite spremembe in se ločiti od utečenih načinov klasičnega poslovanja

Kako naprej?

Zanimanje za izmenjavo e-računov je treba vzbuditi predvsem pri računovodskih servisih. Na GZS so na voljo svetovanja za mala podjetja, kjer zainteresirani dobijo vse potrebne informacije. Kmalu bodo izdana tudi priporočila za ponudnike storitev e-poslovanja, ki bodo malim podjetjem omogočili preprosto in dostopno sodelovanje pri e-poslovanju. Mala podjetja naj preko prototipnih rešitev spoznajo mnoge prednosti e-računov. Dobre rezultate bomo dosegli le s tesnejšim sodelovanjem med zainteresiranimi podjetji, zbornico in fakultetami. ■